

In memoriam

Ing. Zoran Lhotka
(9. 1. 1950.–7. 1. 2004.)

Ing. Zoran Lhotka, stručni djelatnik i filmski tehnolog Hrvatske kinoteke koja djeluje pri Hrvatskom državnom arhivu nakon kratke bolesti preminuo je 7. siječnja 2004. godine.

Rođen je u Zagrebu, gdje je završio gimnaziju i srednju muzičku školu "Vatroslav Lisinski". Diplomirao je na Kemijskom odsjeku (organski smjer) na Višoj tehnološkoj školi u Karlovcu 1976. godine. Volonterski rad u Jadran filmu započeo je 1977. i radio je na završnoj obradi filma, tj. usko je surađivao s Filmskim laboratorijem na izradi filmskih kopija.

Unuk je poznatog kompozitora i dugogodišnjeg dekana Muzičke akademije Frana Lhotke, a njegov otac Aleksandar Lhotka iznimno glazbeno obrazovan, cijeli radni vijek proveo je u Jadran filmu jer se s ing. Albertom Pregernikom sustavno bavio problemom zvuka a u mnogim je filmovima bio i muzički voditelj. Posebno je vrijedan njegov doprinos na pronalaženju vlastite metode zvučnih efekata i šumova u filmu, koje je stalno unapređivao njegov sin Zoran Lhotka. Ostvario je impresivnu filmografiju u povijesti hrvatske kinematografije kad je riječ o zvučnom aspektu filmskog djela. Svoj intenzivan interes za zvuk i ukupan kompleks tona u filmu stalno je produbljavao, pa je od 1982. do 1988. godine u Centru za odgoj i obrazovanje (današnja Gimnazija u Križaničevoj) predavao zaseban predmet tonska obrada filma.

U Hrvatskoj kinoteci, u kojoj je započeo rad 1. veljače 1980., preuzeo je odgovorne i stručne poslove filmskoga tehnologa, da bi se od 1999. godine, pored problema zaštite i restauracije filmskoga gradiva, bavio i transferom filmskog gradiva na elektronski medij. Svoje veliko poznavanje segmenta zvuka primijenio je u posebnom projektu Hrvatskog državnoga arhiva koji se odnosi na zaštitu zvučnih zapisa.

Posebno vrijedni projekti u zaštiti hrvatske filmske baštine na kojima je sustavno surađivao bili su zaštitno presnimavanje filmskoga gradiva s nitratne filmske vrpce na sigurnosnu filmsku vrpcu, projekt presnimavanja pronađenoga i otkupljenoga filmskog gradiva na formatima 9,5 mm i 8 mm, koji je koordinirao i u suradnji s inovatorom gospodinom Hrvojem Sarićem te Laboratorijem Jadran filma. Na taj je način presnimljeno i trajno sačuvano 208 naslova neprofесиjskih filmova od 1927. do kraja šezdesetih godina.

Na temelju velikog iskustva vrlo je djelotvorno pronalazio tehnička rješenja za razne funkcije, od spremišnih prostora, do smještanja pojedinih tehničkih cjelina u prostoru Hrvatske kinoteke. To je bilo posebno važno kad se ima na umu da je ova institucija i danas smještena u neadekvatnom prostoru bivše Tvornice olovnih proizvoda. Pokazivao je živi interes i sustavno pratio nova tehnološka rješenja, te pronalazio najbolji izbor za potrebnu opremu koja je omogućivala nesmetan rad Kinoteke na zaštiti filmskoga gradiva.

Njegova ukupna filmografija kad je riječ o radu na šumovima i zvučnim efektima sastoji se od rada na 250 dugometražnih igranih filmova, oko 180 kratkometražnih filmova, 60 televizijskih serija i 40 reklamnih spotova. Od poznatih klasičnih djela hrvatske kinematografije, riječ je o filmovima: Tko pjeva zlo ne misli, U gori raste zelen

bor, Novinar, Izgubljeni zavičaj, Samo jednom se ljubi, Kiklop, Sokol ga nije volio, San o ruži, Krhotine, Kontesa Dora, Čudnovate zgode šegrta Hlapića, uključuju i filmska djela nastala do 2002. godine. Kad je riječ o televizijskim serijama, tu su poznate serije: Kuda idu divlje svibnje (10 epizoda), Jelenko (12 epizoda), U registraturi (9 epizoda), Gruntovčani (13 epizoda), Kapelski kresovi (9 epizoda), Tajna Nikole Tesle (10 epizoda), Glembajevi (3 epizode), Jedrima oko svijeta (oko 60 epizoda) i niz drugih.

Sagledavajući ukupan doprinos ing. Zorana Lhotke u zaštiti hrvatske filmske baštine te u aktivnom sudjelovanju na stvaranju najznačajnijih djela hrvatske kinematografije, kao njegovi najbliži suradnici iznenađeni smo velikim opsegom i područjima interesa. U svojoj najzrelijoj dobi pripremao se za prelazak na novu digitalnu tehnologiju, međutim, taj njegov dio posla ostao je nedovršen.

Riječ je o velikom gubitku za Hrvatsku kinoteku i Hrvatski državni arhiv te o nezamjenjivom stručnjaku na području zvučnih efekata i šumova kad je riječ o produkciji hrvatskog filma. Pojavile su se nove tehnologije, računalni programi koji djelom rješavaju ovaj aspekt zvuka u filmu, međutim, filmski redatelji svih generacija najradije su ovaj aspekt svojih filmskih djela doradivali i dovršavali u suradnji s ing. Zoranom Lhotkom koji je imao poseban talent i smisao za primjerenu uporabu zvučnih efekata i šumova koji su pripomagali stvaranju autentičnih i realističnih prizora. Međutim, nisu mu bili daleki ni posebni efekti u crtanom filmu, pa je posebno zapažen njegov rad na filmu Čudnovate zgode šegrta Hlapića.

Gospodina Zorana Lhotku upoznao sam 1978. u Jadran filmu i kao mladi zaljubljenici u film, umjesto rada u jednom prosperitetnom produkcijskom sustavu, odlučili smo se prići osnivanju Hrvatske kinoteke kao Nacionalnog filmskog arhiva. Kao svom najbližem suradniku s kojim sam zajedno proveo u radu 23 godine, posebno sam zahvalan na pomoći u realizaciji mnogih stručnih i složenih zadataka pred kojima se od početka nalazila ova institucija.

Mato Kukuljica